

**Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Αριθμοδείκτες – η ερμηνεία και ο ρόλος τους
στην λήψη αποφάσεων»**

Σπουδάστρια:
Αθανασία Τσακάλη

Εισηγητής:
Αλεξόπουλος Στέλιος

Πάτρα 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
----------------------	----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ.....	2
---------------------------	----------

1.1 Σκοπός ανάλυσης των λογιστικών καταστάσεων.....	2
--	----------

1.2 Βασικές κατηγορίες.....	4
------------------------------------	----------

<i>1.2.1 Επενδυτές – Μέτοχοι.....</i>	<i>4</i>
---------------------------------------	----------

<i>1.2.2 Δανειστές μίας επιχείρησης.....</i>	<i>5</i>
--	----------

<i>1.2.3 Αναλυτές σε περιπτώσεις εξαγορών και συγχωνεύσεων.....</i>	<i>5</i>
---	----------

<i>1.2.4 Ελεγκτές λογιστικών καταστάσεων</i>	<i>5</i>
--	----------

1.3 Χρηματοοικονομική ανάλυση και Αριθμοδείκτες	6
--	----------

<i>1.3.1 Βασικές Έννοιες</i>	<i>7</i>
------------------------------------	----------

<i>1.3.2 Αναλυτής.....</i>	<i>8</i>
----------------------------	----------

1.4 Είδη αναλύσεως λογιστικών καταστάσεων.....	9
---	----------

<i>1.4.1 Ανάλυση με τη θέση του αναλυτή.....</i>	<i>9</i>
--	----------

<i>1.4.2 Εσωτερική Ανάλυση.....</i>	<i>9</i>
-------------------------------------	----------

<i>1.4.3 Εξωτερική Ανάλυση.....</i>	<i>9</i>
-------------------------------------	----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΜΕ

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ.....	11
---------------------------	-----------

2.1 Έννοια και Κατηγορίες Οικονομικών Καταστάσεων	13
--	-----------

<i>2.1.1 Γενικά.....</i>	<i>13</i>
--------------------------	-----------

2.2	Γενικά Περί Αριθμοδεικτών.....	14
2.3	Χρήση Αριθμοδεικτών.....	16
2.4	Διάκριση Αριθμοδεικτών.....	17
2.4.1	Αριθμοδείκτες Χρηματοοικονομικούς.....	17
2.4.2	Αριθμοδείκτες Εκμεταλλεύσεως.....	18
2.4.3	Τεχνικούς Αριθμοδείκτες.....	18
2.4.4	Αριθμοδείκτες Ισολογισμού.....	18
2.4.5	Αριθμοδείκτες Κατάστασης Εισοδήματος.....	18
2.4.6	Μικτούς Αριθμοδείκτες.....	18
2.4.7	Αριθμοδείκτες Κατάστασης Μεταβολών Χρηματοοικονομικής Θέσης.....	18

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ..... 19

3.1	Αριθμοδείκτες Γενικής Ρευστότητας.....	19
3.2	Αριθμοδείκτες Άμεσης Ρευστότητας.....	22
3.3	Αριθμοδείκτες Ειδικής Ρευστότητας.....	23
3.4	Αριθμοδείκτες Ταμειακής Ρευστότητας.....	24

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ..... 26

4.1	Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων.....	27
4.2	Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Απασχολούμενων Κεφαλαίων...	28
4.3	Αποδοτικότητα του Συνολικού Κεφαλαίου ή Αποδοτικότητας της Επιχείρησης.....	29
4.4	Αριθμοδείκτης Μικτού Περιθωρίου ή Μικτού Κέρδους.....	30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο : ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΠΙΣΤΩΤΩΝ.....	32
<i>5.1 Αριθμοδείκτης Ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων.....</i>	<i>32</i>
<i>5.2 Αριθμοδείκτης Ταχύτητας εξοφλήσεων βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων.....</i>	<i>35</i>
<i>5.3 Αριθμοδείκτης Ταχύτητας κεφαλαίου κίνησης.....</i>	<i>36</i>
<i>5.4 Αριθμοδείκτης Ταχύτητας κυκλοφορίας του ενεργητικού.....</i>	<i>38</i>
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο : ΑΛΛΟΙ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ.....	40
<i>6.1 Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου ή Καθαρού Κέρδους.....</i>	<i>40</i>
<i>6.2 Αριθμοδείκτης Μικτού Περιθωρίου ή Μικτού Κέρδους.....</i>	<i>41</i>
<i>6.3 Αριθμοδείκτης Οικονομικής Μοχλεύσεως.....</i>	<i>43</i>
<i>6.4 Αριθμοδείκτης Περιθωρίου Κεφαλαιακής Μόχλευσης.....</i>	<i>44</i>
<i>6.5 Αριθμοδείκτης Υπερχρεώσης Επιπέδου Κεφαλαιακής Μόχλευσης.....</i>	<i>45</i>
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο :	
<i>7.1 Ο ρόλος των αριθμοδεικτών.....</i>	<i>47</i>
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	52

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε αυτή την πτυχιακή θα ασχοληθούμε με την χρήση των αριθμοδεικτών στις οικονομοτεχνικές καταστάσεις εξηγώντας τη χρησιμότητα και τη σημασία της ανάλυσης των αριθμοδεικτών και τα βασικά πεδία εφαρμογής τους. Αρχικά δίνονται κάποιοι ορισμοί και μια ιστορική αναδρομή που περιλαμβάνει την εξέλιξη τους και τις ανάγκες τις οποίες εξυπηρέτησαν. Κατόπιν περιγράφονται τα είδη συγκρίσεων, διαχρονική και διασταυρωτική που γίνονται με την βοήθεια των δεικτών μεταξύ επιχειρήσεων για την λήψη χρηματοοικονομικών αποφάσεων.

Η χρηματοοικονομική ανάλυση ενδιαφέρει πολλές κατηγορίες μεμονωμένων ατόμων και οικονομικών οργανισμών, ανάλογα με τη θέση που κατέχει και το ρόλο που παίζει το καθένα από αυτά στην οικονομία. Είναι γεγονός ότι η χρηματοοικονομική ανάλυση αποτελεί σήμερα πολύτιμο εργαλείο στα χέρια διαφόρων φορέων, όπως τραπεζών, εταιρειών επενδύσεων, μεμονωμένων επενδυτών διοικήσεων των επιχειρήσεων κλπ.

Για την διεξαγωγή μίας ολοκληρωμένης χρηματοοικονομικής ανάλυσης μίας επιχείρησης, ο αναλυτής θα πρέπει να έχει, πέρα από τις γνώσεις της ανάλυσης των λογιστικών καταστάσεων και εξαιρετικές γνώσεις χρηματοοικονομικής διοίκησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ

1.1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Η ερμηνεία και αξιολόγηση των στοιχείων των λογιστικών καταστάσεων απαιτεί μια κάποια εξοικείωση με τις βασικές μεθόδους χρηματοοικονομικής αναλύσεως. Φυσικά το είδος της χρηματοοικονομικής αναλύσεως των λογιστικών καταστάσεων εξαρτάται από το ιδιαίτερο ενδιαφέρον και τις επιδιώξεις αυτών που πραγματοποιούν την ανάλυση (μέτοχοι, επενδυτές, πιστωτές, διοίκηση, κρατικές υπηρεσίες, εργαζόμενοι, χρηματιστές κ.λπ.). ως εκ τούτου, μπορεί να ακολουθούνται διάφοροι μέθοδοι αναλύσεως και να δίνεται κάθε φορά έμφαση σε ορισμένα στοιχεία ανάλογα με τον επιδιωκόμενο σκοπό, όπως π.χ. οι βραχυχρόνιοι πιστωτές μίας επιχειρήσεως (τράπεζες) ενδιαφέρονται πρωτίστως για την ικανότητα της επιχειρήσεως ν' ανταποκρίνεται στις τρέχουσες υποχρεώσεις της. Τούτο διότι, ενδιαφέρονται περισσότερο και δίνουν μεγάλο βάρος στην εξασφάλιση που τους παρέχεται για την καταβολή από μέρους της επιχειρήσεως τόσο των τόκων όσο και για την επιστροφή των δανειακών κεφαλαίων. Έτσι στην προκειμένη εξετάζεται προσεκτικά η σχέση των κυκλοφοριακών στοιχείων της επιχειρήσεως προς τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της, προκειμένου ν' αξιολογηθεί η τρέχουσα οικονομική της θέση. Αντίθετα, οι μακροχρόνιους οικονομικούς δείκτες της επιχειρήσεως, όπως είναι η διάρθρωση των κεφαλαίων της, τα τρέχοντα και μελλοντικά κέρδη της και οι μεταβολές της οικονομικής της θέσεως. Επίσης οι επενδυτές σε μετοχές της επιχειρήσεως (υφιστάμενοι ή μελλοντικοί) ενδιαφέρονται για παρόμοια με τους μακροπρόθεσμους δανειστές στοιχεία, οπότε η ανάλυσή τους επικεντρώνεται στα κέρδη, στα μερίσματα και στις

προοπτικές αυτών, διότι τα στοιχεία αυτά είναι εκείνα που, σε μεγάλο βαθμό, επηρεάζουν την τιμή των μετοχών μιας επιχειρήσεως στην Χρηματιστηριακή Αγορά (Χρηματιστήριο).

Η διοίκηση της επιχειρήσεως ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για τη σύνθεση και την διάρθρωση των κεφαλαίων της, όπως και για τις προοπτικές και την κερδοφόρα δυναμικότητα αυτής. Τούτο διότι αυτές οι πληροφορίες επηρεάζουν άμεσα το είδος, το μέγεθος και το κόστος των δανειακών κεφαλαίων, τα οποία μπορεί αυτή ν' αποκτήσει. Πολλές φορές η ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων μπορεί να χρησιμεύει και ως μέσο αξιολογήσεως της διοικήσεως μιας επιχειρήσεως, δηλαδή αν και κατά πόσο είναι αποτελεσματική και ικανή κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της. Επίσης μπορεί να οδηγεί στη διάγνωση διαφόρων επιχειρηματικών προβλημάτων, ή τέλος να χρησιμεύει για την πρόβλεψη της μελλοντικής οικονομικής θέσεως της επιχειρήσεως και των οικονομικών της αποτελεσμάτων. Οι εργαζόμενοι στην επιχείρηση ενδιαφέρονται για την μακροχρόνια σταθερότητα και προοπτική αυτής, διότι συνδέονται με την ικανότητα της να τους καταβάλλει τις αμοιβές τους και να τους προσφέρει απασχόληση.

Για να μπορέσουν όλες οι παραπάνω ομάδες ενδιαφερομένων να προχωρήσουν στη χρηματοοικονομική ανάλυση των στοιχείων των επιχειρήσεων, είναι απαραίτητο να προβούν σε συγκρίσεις και να υπολογίσουν τις αποφάσεις τους. Ως εκ τούτου, με την ανάλυση των στοιχείων των λογιστικών καταστάσεων, οι αποφάσεις των ενδιαφερομένων, σε κάθε περίπτωση, δεν στηρίζονται πλέον στη διαίσθηση ή στις υποθέσεις, αλλά σε συγκεκριμένα πορίσματα, όποτε μειώνεται με αυτό τον τρόπο, κατά το δυνατόν, η αβεβαιότητα ως προς το αποτέλεσμα που ενυπάρχει σε όλες τις αποφάσεις.

Βέβαια η ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων δεν αποδυναμώνει τον άνθρωπο (υποκείμενο) παράγοντα, ο οποίος πάντοτε σφραγίζει και

χρωματίζει τη λήψη αποφάσεων. Όπως προαναφέρθηκε, η ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων και η τεχνική που χρησιμοποιείται κάθε φορά, μπορεί να γίνει από διαφορετική σκοπιά, ανάλογα με τον επιδιωκόμενο σκοπό κάθε ενδιαφερομένου. Για τον λόγο αυτόν, πριν από κάθε ανάλυση, πρέπει να γίνεται ανακατάταξη και ομαδοποίηση ορισμένων λογαριασμών των λογιστικών καταστάσεων με σκοπό:

1. Τη μείωση των στοιχείων που θα τύχουν επεξεργασίας και μελέτης.
2. Την κατάταξη αυτών σύμφωνα με τις επιδιώξεις του αναλυτή.
3. Τη δυνατότητα επιλογής των μερικών αθροισμάτων, καθώς και των επί μέρους ποσών, ούτως ώστε να μπορούν να υπολογιστούν διάφοροι αριθμοδείκτες.

1.2 ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΙ

Αναφέρθηκε παραπάνω ότι ανάλογα με το ποιος διενεργεί την ανάλυση και ποιους σκοπούς επιδιώκει, υπάρχουν διάφορες προσεγγίσεις σχετικά με την συγκεκριμένη τεχνική που ακολουθείται κάθε φορά. Αυτοί που ενδιαφέρονται και χρησιμοποιούν την τεχνική της αναλύσεως των λογιστικών καταστάσεων, με σκοπό τη λήψη αποφάσεων, μπορούν να καταταγούν σε διάφορες βασικές κατηγορίες, όπως:

1.2.1 Επενδυτές – μέτοχοι

Οι επενδυτές, που κατά κανόνα είναι και οι μέτοχοι μιας επιχειρήσεως, είναι εκείνοι που δίνουν τα επιχειρηματικά κεφάλαια, τα οποία εκτίθενται σε πολλούς και ποικίλους κινδύνους. Τα κεφάλαια αυτά αποτελούν την ασπίδα προστασίας των δανειακών κεφαλαίων της επιχειρήσεως.

Οι επενδυτές-μέτοχοι αποβλέπουν στη λήψη κάποιου ποσού από τη διανομή των κερδών (μέρισμα), εφόσον η επιχείρηση είναι κερδοφόρα

και αφού προηγουμένως εξυπηρετηθούν οι δανειστές της. Οι ενδιαφερόμενοι αυτοί, προκειμένου να προβούν στην ανάλυση των στοιχείων μιας επιχειρήσεως, χρειάζονται πιο γενικές πληροφορίες από ότι οι ενδιαφερόμενοι των λοιπών κατηγοριών.

1.2.2 Δανειστές μίας επιχειρήσεως

Δανειστές μιας επιχειρήσεως είναι όλοι εκείνοι που με τη μία ή την άλλη μορφή δανείζουν σ' αυτήν κεφάλαια. Μια μορφή δανεισμού αποτελεί και η πίστωση που δίνεται από τους προμηθευτές πρώτων υλών και εμπορευμάτων, ή από πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες στην επιχείρηση. Οι τελευταίοι αυτοί αναμένουν την πληρωμή τους σε βραχύ σχετικά χρονικό διάστημα και συνήθως δεν λαμβάνουν τόκο για τις πιστώσεις που παρέχουν στην επιχείρηση.

1.2.3 Αναλυτές σε περιπτώσεις εξαγορών και συγχωνεύσεων

Όταν πρόκειται για εξαγορά μιας επιχειρήσεως από άλλη, ή για συγχώνευση δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων, οι αναλυτές που επεξεργάζονται τα στοιχεία έχουν παρόμοιους σκοπούς με εκείνους των επενδυτών-μετόχων.

Στις περιπτώσεις αυτές όμως, θα πρέπει η ανάλυση να προχωρήσει στην εκτίμηση και των άυλων περιουσιακών στοιχείων των επιχειρήσεων, όπως είναι η φήμη και η πελατεία, καθώς και στον υπολογισμό των υποχρεώσεών τους, διότι όλα αυτά τα στοιχεία περιλαμβάνονται στο προϊόν της εξαγοράς ή της συγχωνεύσεως.

1.2.4 Ελεγκτές λογιστικών καταστάσεων

Οι ελεγκτές ασχολούνται με τον έλεγχο των οικονομικών στοιχείων των επιχειρήσεων και τελικά διατυπώνουν τα πορίσματα τους σχετικά με την ακρίβεια αυτών. Ένας από τους βασικούς σκοπούς των

ελεγκτών είναι ο εντοπισμός ηθελημένων ή μη σφαλμάτων και ατασθαλιών, τα οποία αν δεν επισημανθούν και δεν αναφερθούν, δίνουν μια εσφαλμένη εικόνα για την επιχείρηση, πράγμα που είναι αντίθετο με τις γενικά παραδεκτές αρχές της Λογιστικής.

1.3 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

1.3.1 Βασικές Έννοιες

Κύριος σκοπός, αν όχι σημαντικότερος, της Λογιστικής είναι η επεξεργασία στοιχείων και προσφορά ποσοτικών χρηματοοικονομικών πληροφοριών προς εκείνους τους χρήστες για τους οποίους οι πληροφορίες αυτές συνιστούν πρώτη ύλη, απαραίτητη για τη λήψη αποφάσεων. Μια από τις κύριες πηγές, παροχής σχετικών οικονομικών πληροφοριών αποτελεί η ανάλυση και η διερεύνηση των διαφόρων χρηματοοικονομικών καταστάσεων τις οποίες συντάσσουν και εκδίδουν οι διάφορες οικονομικές μονάδες. Δια μέσου αυτών των καταστάσεων οι οικονομικές μονάδες επικοινωνούν, κοινοποιώντας κρίσιμα ποσοτικά μεγέθη είτε προς τα “εσω” είτε, κύρια προς τα “έξω”. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις δεν είναι παρά πίνακες όπου παρατίθενται απλά αριθμητικά στοιχεία, τα οποία όμως, πρέπει με την σειρά τους να αξιοποιηθούν.

Ο ρόλος της Λογιστικής από τεχνικής απόψεως, τελειώνει με την κατάρτιση των χρηματοοικονομικών ή λογιστικών καταστάσεων. Από το σημείο όμως αυτό και μετά αρχίζει ένας άλλος, πιο σπουδαίος ρόλος, ο οποίος αναφέρεται στην διερεύνηση ερμηνεία και αξιολόγηση των στοιχείων των λογιστικών αυτών καταστάσεων.

Οι λογιστικές ή χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρέχουν πληροφορίες που μπορούν να βοηθήσουν τους ενδιαφερόμενους για τις

επιχειρηματικές μονάδες να λάβουν σωστές αποφάσεις. Αποτελούν ως εκ τούτου, σημαντική πηγή πληροφοριών. Η πραγματική, όμως, εικόνα μιας επιχειρήσεως δίνεται σε συνδυασμό και άλλες συμπληρωματικές πληροφορίες που λαμβάνονται στους ετήσιους απολογισμούς που καταρτίζουν οι επιχειρήσεις, καθώς και σε άλλα εξωλογιστικά δεδομένα. Για το λόγο αυτόν οι σημειώσεις που συνοδεύουν τις λογιστικές καταστάσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών και πρέπει να πρέπει να μελετώνται προσεκτικά κατά την ανάλυση και αξιολόγηση των δεδομένων μιας επιχειρηματικής μονάδας.

Η πλέον σημαντική πηγή πληροφοριών για τη δραστηριότητα μιας επιχειρήσεως είναι οι βασικές λογιστικές καταστάσεις, οι οποίες ως γνωστόν είναι ο ισολογισμός και η κατάσταση αποτελεσμάτων των χρήσεων. Εκεί εμφανίζονται τα περιουσιακά, οι πηγές προσελεύσεως των κεφαλαίων της, καθώς και τα οικονομικά αποτελέσματα από τις δραστηριότητες της.

Οι παραπάνω όμως λογιστικές καταστάσεις παρουσιάζουν ορισμένα μειονεκτήματα, τα όποια δυσχεραίνουν αρκετά το έργο ενός αναλυτή. Τα πιο σημαντικά από αυτά είναι:

§ Τα στοιχεία που περιλαμβάνει είναι πολύ συνοπτικά και ανομοιόμορφα καταταγμένα, δεδομένου ότι, για τη κατάρτιση δεν υπάρχει ένας ενιαίος τύπος υποχρεωτικός για όλες τις επιχειρήσεις, και

§ Ο χρόνος που συνήθως μεσολαβεί από το τέλος της χρήσεως στην οποία αναφέρονται, μέχρις ότου δημοσιευθούν και γίνουν γνωστές στο ευρύ κοινό, είναι αρκετά μακρύς, που σημαίνει ότι σε αυτό το χρονικό διάστημα τα στοιχεία αυτά μπορεί να μεταβληθούν.

Για την αντιμετώπιση των παραπάνω μειονεκτημάτων χρησιμοποιείται η χρηματοοικονομική ανάλυση, η οποία ασχολείται με τον υπολογισμό των κατάλληλων μεγεθών και σχέσεων που είναι σημαντικές και χρήσιμες για τη λήψη οικονομικής φύσεως αποφάσεων. Έτσι, μπορεί να λεχθεί ότι με την ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων. Επιτελείται μια σημαντική λειτουργία μετατροπής πολυποίκιλων στοιχείων από απλούς αριθμούς σε χρήσιμες πληροφορίες, που σπάνια προσφέρουν αυτούσιες.

1.3.2 Αναλυτής

Ο αναλυτής μπορεί για παράδειγμα να είναι ένας τραπεζίτης που εξετάζει την περίπτωση χορήγησης ενός βραχυπρόθεσμου δανείου σε μια επιχείρηση. Οι τραπεζίτες ενδιαφέρονται κυρίως για μια βραχυπρόθεσμη κατάσταση ή τη ρευστότητα της επιχείρησης. Συνεπώς το ενδιαφέρον τους στρέφονται σε δείκτες που μετρούν τη ρευστότητα, αντίθετα οι μακροπρόθεσμοι πιστωτές δίνουν πολύ μεγαλύτερη έμφαση στην ικανότητα πραγματοποίησης κερδών στα λειτουργικά αποτελέσματα. Γνωρίζουν ότι οι μη κερδοφόρες δραστηριότητες διαβρώνουν την αξία των περιουσιακών στοιχείων και ότι η σημερινή καλή κατάσταση της επιχείρησης δεν αποτελεί εγγύηση για τη μελλοντική διαθεσιμότητα κεφαλαίων για την εξόφληση ενός εικοσαετούς ομολογιακού δανείου. Παρόμοια το ενδιαφέρον των επενδυτών σε μετοχικούς τίτλους συγκεντρώνεται στην μακροχρόνια αποδοτικότητα. Φυσικά το ενδιαφέρον της διοίκησης συγκεντρώνεται σε όλες τις πτυχές της χρηματοοικονομικής ανάλυσης αφού οφείλει να είναι σε θέση και να εξοφλεί τα χρέη της προς τους βραχυπρόθεσμους πιστωτές της και να πραγματοποιήσει κέρδη για τους μετόχους.

1.4 ΕΙΔΗ ΑΝΑΛΥΣΕΩΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Η ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων με τη θέση του αναλυτή και με τα στάδια διενεργείας της, διακρίνεται στα εξής είδη:

1.4.1 Ανάλυση με τη θέση του αναλυτή

Υπάρχουν δύο είδη αναλύσεως των λογιστικών καταστάσεων, ανάλογα με τη θέση εκείνου ο οποίος τη διενεργεί, η εσωτερική και η εξωτερική ανάλυση.

1.4.2 Εσωτερική ανάλυση

Η εσωτερική ανάλυση γίνεται από πρόσωπα, που βρίσκονται σε άμεση σχέση με την επιχείρηση και που μπορούν να προσφύγουν στα λογιστικά της βιβλία για να ελέγξουν τους επί μέρους λογαριασμούς και στα λογιστικά έγγραφα. Το κυριότερο πλεονέκτημα αυτού του είδους της αναλύσεως είναι ότι επιτρέπει σ' αυτόν που τη διενεργεί να ελέγξει τις διάφορες μεθόδους και διαδικασίες που εφαρμόστηκαν. Μ' αυτό τον τρόπο, η ανάλυση αποκτά μεγαλύτερη διαύγεια και επιτρέπει στον αναλυτή να εμβαθύνει σ' αυτή.

1.4.3 Εξωτερική ανάλυση

Η εξωτερική ανάλυση πραγματοποιείται από πρόσωπα, που βρίσκονται έξω από την επιχείρηση και βασίζεται αποκλειστικά και μονό στα στοιχεία που δημοσιεύονται στις λογιστικές καταστάσεις και στις εκθέσεις του διοικητικού συμβουλίου και των ελεγκτών.

Έτσι, ο αναλυτής δεν μπορεί να διεισδύσει βαθύτερα μέσα στην επιχείρηση, το δε έργο του είναι τόσο δυσκολότερο όσο πιο συνοπτικά είναι τα στοιχεία που δημοσιεύονται. Η εξωτερική ανάλυση γίνεται

κυρίως από πρόσωπα τα οποία ενδιαφέρονται να προσδιορίσουν την οικονομική θέση και την αποδοτικότητα της επιχείρησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων ξεκίνησε στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής το δεύτερο ήμισυ του 19ου αιώνα. Την ανάγκη για μια συστηματική ανάλυση των χρηματοοικονομικών δεδομένων της επιχείρησης δημιούργησαν δύο σημαντικές οικονομικές εξελίξεις:

1. Η εμφάνιση της Ανώνυμης Εταιρείας ως της σπουδαιότερης μορφής οργάνωσης των επιχειρηματικών τολμημάτων, που είχε ως αποτέλεσμα το διαχωρισμό της διοίκησης της επιχείρησης από την ιδιοκτησία.
2. Ο γρήγορα αυξανόμενος ρόλος των χρηματοδοτικών οργανισμών (όπως οι τράπεζες, οι ασφαλιστικές και επενδυτικές εταιρείες) ως οι σπουδαιότερες πηγές άντλησης κεφαλαίου για την χρηματοδότηση της επέκτασης των εργασιών της επιχείρησης που απαιτούσαν προκειμένου η χορήγηση κεφαλαίων να γίνεται πάνω σε ορθολογική βάση, ένα τυπικό σύστημα αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας δανειζομένων.

Κατά συνέπεια, τόσο οι επενδυτές όσο και οι δανειστές άρχισαν να αναλύουν συστηματικά τα χρηματοοικονομικά δεδομένα των επιχειρήσεων. Οι επενδυτές για να αξιολογήσουν τη λειτουργική επίδοση, ενώ οι δανειστές για να προσδιορίσουν το βαθμό αξιόχρεου της ανάλυσης της πιστοληπτικής ικανότητας. Η ανάλυση της πιστοληπτικής ικανότητας αρχικά κυριαρχούσε στην ανάπτυξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Καθώς οι τράπεζες άρχισαν να χρησιμοποιούν χρηματοοικονομικά δεδομένα σε μεγάλη κλίμακα. Το

επόμενο στάδιο στην ανάπτυξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (πρώτη δεκαετία του εικοστού αιώνα) σημαδεύτηκε από την χρησιμοποίηση των αριθμοδεικτών. Αυτό σηματοδότησε την έναρξη της “επιστημονικής προσέγγισης” των χρηματοοικονομικών δεδομένων.

Αφού η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας ήταν η σημαντικότερη λειτουργία της ανάλυσης χρηματοοικονομικών δεδομένων ο αριθμοδείκτης ρευστότητας που θεωρείτο από τους αναλυτές των καταστάσεων, ότι έδειχνε το αξιόχρεο των επιχειρήσεων. Για να καλυφθούν οι ατέλειες του δείκτη αυτού άλλα και να δοθεί μια πιο πλήρη εικόνα της οικονομικής θέσης της επιχείρησης αναπτύχθηκαν επιπρόσθετοι αριθμοδείκτες. Η σφαίρα της ανάλυσης επεκτάθηκε παραπέρα με την χρησιμοποίηση των διεπιχειρησιακών/διαγραμματικών/διακλαδικών συγκρίσεων των αριθμοδεικτών και η αποδοχή του μέσου όρου της τιμής του αριθμοδείκτη του κλάδου δραστηριότητας, ως το σημαντικότερο πρότυπο για την αξιολόγηση του αριθμοδείκτη.

Στην δεκαετία του 1920 η ανάπτυξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων χαρακτηρίζεται από μια μαζική συλλογή πραγματικών δεδομένων από τους αναλυτές καταστάσεων ινστιτούτα ερευνών, χρηματοδοτικούς οργανισμούς κλπ. Τα δεδομένα αυτά αποτελούν από μέσους όρους του κλάδου δραστηριότητας των διαφόρων αριθμοδεικτών και αποσκοπούσαν να χρησιμοποιηθούν ως πρότυπα για την διεπιχειρησιακή ανάλυση. Η ανάπτυξη της ανάλυσης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων στις δεκαετίες του 1920 και 1930 χαρακτηρίζεται από την εκτενή συλλογή δεδομένων και από τον πολλαπλασιασμό νέων αριθμοδεικτών. Αυτή δε η κατάσταση, κατά το J.O. Homgan συνεχιζόταν μέχρι πρόσφατα χωρίς καμία σημαντική εξέλιξη, αφού κάθε τι που είχε αρχίσει τότε στην ανάλυση των αριθμοδεικτών συνεχίζεται ακόμη και σήμερα σε κάποια μορφή. Φυσικά

σήμερα η παραδοσιακή μεθοδολογία έχει συμπληρωθεί από την μεθοδολογία της νέα προσέγγισης της ανάλυσης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

2.1 ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

2.1.1 Γενικά

Οι οικονομικές καταστάσεις είναι πίνακες στους οποίους εμφανίζονται τα στοιχεία του ισολογισμού και ορισμένων άλλων λογαριασμών των οικονομικών μονάδων. Οι οικονομικές καταστάσεις που περιγράφονται στο κεφάλαιο αυτό, είναι το εξής:

- § Η κατάσταση του ισολογισμού τέλους χρήσεως
- § Η κατάσταση του λογαριασμού γενικής εκμεταλλεύσεως
- § Η κατάσταση του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης
- § Ο πίνακας διαθέσεως των αποτελεσμάτων

Ισολογισμός: Ο ισολογισμός είναι λογαριασμός (πίνακας), ο οποίος εμφανίζει σε μια δεδομένη χρονική στιγμή την όλη στατική οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, με την αντιπαράθεση των περιουσιακών στοιχείων (ενεργητικό) προς τις υποχρεώσεις (παθητικό), έναντι τρίτων (πραγματικό παθητικό) και προς τον ιδιοκτήτη της επιχείρησης (καθαρή περιούσια).

Ενεργητικό: είναι οτιδήποτε κατέχει και μπορεί να διαθέσει κατά βούληση η επιχείρηση, και οτιδήποτε έχει να παίρνει από τρίτους. Πρόκειται για τα διάφορα οικονομικά αγαθά τα οποία η επιχείρηση “εξουσιάζει” και τα οποία έχουν ορισμένη αξία (π.χ. εγκαταστάσεις,

μηχανήματα, κτίρια, έπιπλα, εμπορεύματα , χρεόγραφα, μετρητά, διάφορες απαιτήσεις)

Παθητικό: της επιχείρησης, είναι οτιδήποτε η επιχείρηση οφείλει σε τρίτους (π.χ. οφειλές της επιχείρησης σε προμηθευτές, σε δανειστές κ.λπ.). Λογιστικώς πρόκειται για το πραγματικό παθητικό ή ξένο κεφάλαιο. Η διαφορά μεταξύ ενεργητικού και παθητικού (ξένου κεφαλαίου) καλείται καθαρή θέση ή καθαρή περιούσια ή ίδιο κεφάλαιο της επιχειρήσεως, πρόκειται για υποχρέωση της επιχείρησης στο φορέα της.

Η κατάσταση του Ισολογισμού που καταρτίζεται στο τέλος κάθε χρήσεως δημοσιεύεται μαζί με την κατάσταση του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως και τον πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων.

2.2 ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

Μεταξύ των διαφόρων μέσων ελέγχου και μετρήσεως της λειτουργίας μιας σύγχρονης επιχειρήσεως σημαντική θέση κατέχουν οι αριθμοδείκτες οι οποίοι εκφράζουν λογικές σχέσεις, ενδεικτικές της αξίας δύο βασικών λειτουργιών της: της διαχείρισης και της εκμετάλλευσης.

Οι αριθμοδείκτες έχουν σαν σκοπό τους να τροφοδοτούν τη σύγχρονη επιχείρηση με πολύτιμες πληροφορίες για την εν γένει πορεία της.

Η πρακτική αξία των αριθμοδεικτών έγκειται στο γεγονός ότι δύο δεδομένα, τα οποία είναι απομονωμένα το ένα από το άλλο, αλλά κάθε ένα διατηρεί την εσωτερική του αξία, μπορεί να αποκτήσουν σημαντικό ενδιαφέρον, όταν ερευνηθούν όχι μεμονωμένα άλλα με την μορφή κάποιας συγκρίσεως ή κάποιας σχέσεως. Ο αριθμοδείκτες είναι μια απλή μαθηματική έκφραση της σχέσεως ενός στοιχείου προς ένα άλλο αριθμό

της βάσεως. Το ποσοστό επί της εκατό είναι μία μορφή δείκτη στον οποίο ως βάση λαμβάνεται ο αριθμός 100 και το πηλίκιο εκφράζεται ως “ ποσοστό επί τοις εκατόν” της βάσεως.

Κατά την επίλυση των σχέσεων για τον προσδιορισμό των αριθμοδεικτών θέτουμε παρανομαστή το αριθμητικό μέγεθος του είδους εκείνου του οποίου επιθυμούμε να προσδιορίσουμε τη σχέση της μονάδας του προς το αριθμητικό μέγεθος άλλου είδους, το οποίο θέτουμε αριθμητή. Πολλές φορές όμως πρακτικοί λόγοι επιβάλλον την αντιστροφή του τύπου οπότε έχουμε :

ΔΑΠΑΝΗ
ΑΠΟΔΟΣΗ

αντί

ΑΠΟΔΟΣΗ
ΔΑΠΑΝΗ

Με την αντίστροφη των όρων δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη σχέση αυτή καθ’ αυτή μεταβάλλεται όμως η αριθμητική έκφραση. Με τους αριθμοδείκτες προσδιορίζεται η σχέση μεταξύ βασικών επιχειρηματικών μεγεθών, διευκολύνεται η επιχειρηματική δράση και επεξηγούνται τα αποτελέσματα που προκύπτουν από αυτή. Με το σύστημα των αριθμοδεικτών προσδιορίζεται, επίσης ο βαθμός αποδόσεως των διαφόρων δραστηριοτήτων της οικονομικής μονάδας, με σκοπό την ορθολογικότερη εκμετάλλευση των μέσων δράσεως της.

Οι αριθμοδείκτες για να δώσουν χρήσιμα αποτελέσματα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν απλοί. Η συσχέτιση βασικών μεγεθών από τη θέση και τη δραστηριότητα των οικονομικών μονάδων και ο προσδιορισμός των αριθμοδεικτών που γίνεται με βάση τα μεγέθη αυτά, οδηγεί στην δημιουργία μίας πυραμίδας, στην κορυφή της οποίας, βρίσκεται ο δείκτης:

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Με την παραπέρα ανάλυση του παραπάνω δείκτη προχωρεί η διερεύνηση στην οικονομική μονάδα προς τρεις βασικές κατευθύνσεις:

1. Την ανάλυση της οικονομικής διαρθρώσεως της,
2. Την ανάλυση της αποδοτικότητας της,
3. Την ανάλυση της διαχειριστικής πολιτικής.

Θεωρητικά είναι δυνατόν να υπολογιστούν εκατοντάδες αριθμοδείκτες, από μια σειρά οικονομικών πινάκων, αλλά συνήθως μόνο μερικοί από αυτούς είναι χρήσιμοι σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Έτσι, ενώ περιγράφονται παρακάτω πολλοί από τους δείκτες που χρησιμοποιούνται συχνότερα, η καλύτερη αναλυτική μέθοδος είναι να μην υπολογιστούν όλοι με μηχανικό τρόπο αλλά να αποφασιστεί κατά πρώτον ποιοι δείκτες είναι συναφείς προς την ειδικότερη μορφή της διενεργούμενης έρευνας και στη συνέχεια να υπολογιστούν οι δείκτες αυτοί.

2.3 ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι αριθμοδείκτες, είναι για την επιχείρηση το αναλυτικό μέσο γνώμονας για την λήψη οποιαδήποτε απόφασης, αλλά πέραν αυτού οι αριθμοδείκτες προειδοποιούν για τυχόν ανωμαλίες σχετικές με την διαχείριση και γενικά για όλα τα ευπαθή της σημεία. Η χρησιμοποίηση των αριθμοδεικτών πρέπει να γίνεται με συναίνεση και κριτικό πνεύμα και δεν πρέπει να επιδιώκουμε αποτελέσματα περισσότερα από εκείνα που μπορούν να μας

δώσουν, ούτε πρέπει να παίρνουμε υπόψην μας μόνο εκείνους που μας εξυπηρετούν κάποιες σκοπιμότητες αγνοώντας άλλους. Η επιλογή μίας ομάδας αριθμοδεικτών εξαρτάται και από τα στοιχεία που διαθέτει η επιχείρηση αλλά βασικά εξαρτάται από τον επιδιωκόμενο σκοπό εκείνου που θα τους χρησιμοποιήσει. Βέβαια, ο βασικός σκοπός του ηγέτη μιας επιχείρησης είναι να γνωρίζει αν πράγματι επέτυχε στον τομέα της παραγωγής, η οποία αποτελεί και την κυριότερη πηγή προόδου.

Για την κατάρτιση των αριθμοδεικτών τα λογιστικά μεγέθη λαμβάνονται από:

- § Τον ισολογισμό
- § Το λογαριασμό Γενικής Εκμεταλλεύσεως
- § Τον λογαριασμό Αποτελεσμάτων Χρήσης
- § Τους λογαριασμούς της Γενικής Λογιστικής
- § Τα Λογιστικά και τα εξωλογιστικά έντυπα και στατιστικά στοιχεία της οικονομικής μονάδας.

2.4 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ

Οι αριθμοδείκτες διακρίνονται μεταξύ τους ανάλογα με την προέλευση τους δηλαδή αν προέρχονται από τη διαχείριση μιας και μόνο επιχείρησης ή από το συσχετισμένο με αριθμοδείκτες άλλων επιχειρήσεων. Ακόμη διακρίνονται από το στατικό ή από το δυναμικό χαρακτήρα τους. Στατικοί είναι οι αριθμοδείκτες που προέρχονται από τα στοιχεία του ισολογισμού και εκφράζουν την κατάσταση της επιχείρησης σε αριθμό. Έτσι έχουμε:

2.4.1 Αριθμοδείκτες χρηματοοικονομικούς: οι οποίοι αναφέρονται στη οικονομική διαχείριση της επιχείρησης.

2.4.2 Αριθμοδείκτες εκμεταλλεύσεως: οι οποίοι αναφέρονται στο κόστος παραγωγής, κατασκευής κ.λπ.

2.4.3 Τεχνικούς αριθμοδείκτες: οι οποίοι δείχνουν την επίδραση που ασκούν οι παράγοντες παραγωγής. Αναφέρονται επίσης στην διαρθρωτική οργάνωση και χρησιμοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.

Οι αριθμοδείκτες επίσης ομαδοποιούνται σε κατηγορίες ανάλογα με την πηγή προέλευσης των χρηματοοικονομικών τους δεδομένων. Έτσι έχουμε τους:

2.4.4 Αριθμοδείκτες Ισολογισμού: όταν τα δεδομένα τους προέρχονται από τον ισολογισμό.

2.4.5 Αριθμοδείκτες Κατάστασης εισοδήματος.

2.4.6 Μικτούς αριθμοδείκτες.

2.4.7 Αριθμοδείκτες κατάστασης μεταβολών χρηματοοικονομικής θέσης.

Μπορούμε επίσης να κατατάξουμε τους αριθμοδείκτες ανάλογα με τις διαφορές οικονομικές πτυχές της δραστηριότητας της επιχείρησης που εξετάζουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό τόσο της βραχυχρόνιας οικονομικής θέσης μιας επιχείρησης όσο και την ικανότητας της ν' ανταποκριθεί στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Ως ρευστότητα εννοούμε την ικανότητα της επιχείρησης να αντιμετωπίζει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Στο σημείο αυτό θα αναφέρουμε τον αριθμοδείκτη ρευστότητας ο αριθμοδείκτης ρευστότητας χρησιμοποιείται στην πράξη γιατί αφ' ενός ικανοποιεί διαχειριστικές ανάγκες την επιχείρηση και αφ' ετέρου προετοιμάζει την ίδια να μπορεί να έχει κάποια οικονομική δυνατότητα που θα της επιτρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες.

Οι αριθμοδείκτες που χρησιμοποιούνται περισσότερο για τον προσδιορισμό της βραχυχρόνιας οικονομικής θέσης μιας επιχείρησης και της ικανότητας της να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της είναι οι εξής:

1. Αριθμοδείκτες γενικής ρευστότητας
2. Αριθμοδείκτες ειδικής ρευστότητας
3. Αριθμοδείκτες άμεσης ρευστότητας
4. Αριθμοδείκτες ταμειακής ρευστότητας

3.1 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας είναι ο πλέον χρησιμοποιούμενος δείκτης και βρίσκεται αν διαιρέσουμε το σύνολο των κυκλοφοριακών στοιχείων μιας επιχείρησης με το σύνολο των βραχυχρόνιων υποχρεώσεων της.

$$\text{Αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας} = \frac{\text{Διαθέσιμα+απαιτήσεις+αποθέματα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις}}$$

Οι κυριότερες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στον αριθμητή του κλάσματος είναι τα διαθέσιμα (μετρητά, αμέσως ρευστοποιήσιμα χρεόγραφα), οι απαιτήσεις, τα αποθέματα και οι προκαταβολές προμηθευτών. Οι κυριότερες κατηγορίες βραχυχρόνιων υποχρεώσεων, που περιλαμβάνονται στον παρονομαστή του κλάσματος είναι οι βραχυχρόνιες υποχρεώσεις (πιστωτές προμηθευτών, μερίσματα πληρωτέα, φόροι πληρωτέοι, βραχυπρόθεσμα δάνεια τραπεζών και προκαταβολές πελατών).

Ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας δεν δείχνει μόνο το μέτρο της ρευστότητας μιας επιχείρησης, αλλά και το περιθώριο ασφαλείας, που διατηρεί η διοίκηση της, για να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει μια κάποια ανεπιθύμητη εξέλιξη στη ροή των κεφαλαίων κινήσεως. Αν η ροή των κεφαλαίων στην επιχείρηση είναι ομαλή και συνεχής και υπάρχει ακριβής αντιστοιχία μεταξύ των εισερχομένων κεφαλαίων και των εξοφλούμενων υποχρεώσεων, τότε η επιχείρηση δεν χρειάζεται να διατηρεί υψηλό περιθώριο ασφαλείας σε κεφάλαια κινήσεως. Στην πραγματικότητα όμως αυτό σπάνια συμβαίνει, γι' αυτό μια επιχείρηση θα πρέπει να διατηρεί επαρκή κυκλοφοριακά στοιχεία, για να είναι σε θέση ν' ανταποκριθεί στις τρέχουσες υποχρεώσεις της, όταν καταστούν ληξιπρόθεσμες. Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας τόσο καλύτερη, από πλευράς ρευστότητας, είναι η θέση της συγκεκριμένης επιχείρησης.

Αν ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας είναι αρκετά υψηλός, τότε δεν κρίνεται απαραίτητος ο προσδιορισμός των παραπάνω

αριθμοδεικτών. Εκείνο όμως που πρέπει να τονιστεί στο σημείο αυτό είναι, ότι επειδή το μέγεθος του αριθμοδείκτη αυτού εξαρτάται από πολλούς και ποικίλους παράγοντες, μεταξύ των οποίων το είδος της κάθε επιχείρησης, η ποιότητα των κυκλοφοριακών της στοιχείων, η αμεσότητα των τρεχουσών υποχρεώσεων της και η ευκαμψία των αναγκών της σε κεφάλαια κινήσεως, ο βαθμός ρευστότητας αυτής θα πρέπει να εξετάζεται σε συνδυασμό με αυτούς τους παράγοντες.

Ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας παρέχει επίσης ένδειξη του βαθμού ασφαλείας, με τον οποίο βραχυχρόνιες πιστώσεις μπορεί να χορηγηθούν στην επιχείρηση από τους πιστωτές της, δηλαδή αντανακλά την τρέχουσα ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στην πληρωμή των καθημερινών απαιτητών υποχρεώσεων της.

Ο αριθμοδείκτης εκφράζει μια στατική εικόνα των περιουσιακών στοιχείων που διαθέτει η επιχείρηση σε δεδομένη στιγμή (την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού για να ικανοποιήσει τις υποχρεώσεις της κατά την ημερομηνία αυτή. Αλλά όπως είναι γνωστό, τα στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού συνεχώς ανανεώνονται (π.χ. προϊόντα που πωλούνται ανανεώνονται με νέα παραγόμενα απαιτήσεις που εισπράττονται αντικαθίστανται με νέες δημιουργούμενες) και έχουν συνεπώς επιστροφικό χαρακτήρα ενώ οι τρέχουσες υποχρεώσεις έχουν επαναχρηματοδοτικό χαρακτήρα γιατί η εξόφληση της μιας ακολουθείται από την δημιουργία μιας άλλης.

1. Μια τιμή του αριθμοδείκτη γύρω στο 2 θεωρείται αρκετά καλή για τον δείκτη κυκλοφοριακής ρευστότητας.

2. Μια τιμή του δείκτη μικρότερη του 1 σημαίνει για την επιχείρηση ανεπάρκεια κεφαλαίου κίνησης και δυσκολίας να ανταποκριθεί η επιχείρηση στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Όλα αυτά έχουν σαν συνέπεια την δυσμενή αποδοτικότητα της επιχείρησης.

3. Μια τιμή του δείκτη πολύ μεγαλύτερη από το 2 σημαίνει ότι η επιχείρηση έχει ανεκμετάλλευτα κυκλοφοριακά στοιχεία, με συνέπεια την δυσμενή αποδοτικότητα της επιχείρησης.

3.2 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΑΜΕΣΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Ο δείκτης αυτός δείχνει την ικανότητα εξόφλησης βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεων με μόνο διαθέσιμα στοιχεία (ταμεία, χρεόγραφα, καταθέσεις και γενικώς το άθροισμα των κονδυλίων της κατηγορίας ενεργητικού).

$$\text{Αριθμοδείκτης Άμεσης Ρευστότητας} = \frac{\text{Διαθέσιμα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

Μια τιμή γύρω στο 0,5 θεωρείται γενικά καλή. Αυτό σημαίνει ότι τα άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία της επιχείρησης είναι αρκετά ώστε σε μια δύσκολη στιγμή μπορούν να καλύψουν τις υποχρεώσεις της βέβαια όλα εξαρτώνται από ιδιομορφίες της επιχείρησης και του κλάδου που ανήκει η επιχείρηση έχει κυρίως συγκριτική αξία.

Μια τιμή του δείκτη πολύ μεγαλύτερη από το 0,5 σημαίνει υπερεπάρκεια διαθέσιμων και συνεπώς υπερεπάρκεια ρευστότητας της επιχειρήσεως. Η υπερεπάρκεια διαθέσιμων σημαίνει ύπαρξη πολλών ανεκμετάλλεπτων διαθέσιμων, δηλαδή διαθέσιμα που θα μπορούσαν να διατεθούν σε κάποιες επενδύσεις ή στην αγορά σύγχρονων μηχανημάτων και είχε σαν συνέπεια τον εκσυγχρονισμό της παραγωγής και αυτό με την σειρά του βελτίωση της οικονομικής θέσης της επιχειρήσεως. Γενικότερα η υπερεπάρκεια διαθέσιμων συνεπάγεται την χειροτέρευση της θέσης της επιχείρησης.

Μια τιμή του δείκτη πολύ μικρότερη από το 0,5 σημαίνει ανεπάρκεια διαθέσιμων και αδυναμία της επιχείρησης να εξοφλήσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με διαθέσιμα.

3.3 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Ο αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας επινοήθηκε για να περιλάβει όλα εκείνα τα στοιχεία τα οποία μετατρέπονται εύκολα και γρήγορα σε ρευστά και αγνοεί όλα εκείνα τα στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού τα οποία δεν μετατρέπονται εύκολα σε μετρητά.

Ο αριθμοδείκτης αυτός είναι το πηλίκο της διαιρέσεως του συνολικού κεφαλαίου των ταχέως ρευστοποιήσιμων περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης (μετρητά στο ταμείο, τραπεζικές καταθέσεις, χρεόγραφα, απαιτήσεις) με το σύνολο των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της.

$$\text{Αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας} = \frac{\text{Διαθέσιμα} + \text{Απαιτήσεις}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Απαιτήσεις}}$$

Όλα τα περιλαμβανόμενα στον αριθμητή του κλάσματος στοιχεία είναι δυνατό να μετατραπούν γρήγορα σε χρήμα, στην ονομαστική τους αξία, δηλαδή στην αξία που αναγράφονται στα βιβλία της επιχείρησης, πλην των απαιτήσεων που συχνά δεν είναι εύκολα και γρήγορα μετατρέψιμες σε χρήμα.

Στον υπολογισμό του αριθμοδείκτη αυτού δεν περιλαμβάνονται:

1. Τα αποθέματα πρώτων και βοηθητικών υλών, ημικατεργασμένων και έτοιμων προϊόντων, γιατί δεν θεωρούνται ταχέως ρευστοποιήσιμα. Πράγματι, απαιτείται αρκετό χρονικό διάστημα μέχρι την πώληση τους ή μέχρι τη μετατροπή των πρώτων υλών και των ημικατεργασμένων

προϊόντων σε έτοιμα προϊόντα. Εκτός αυτού, υπάρχει αβεβαιότητα τόσο ως προς την αξία, που θα εισπραχθεί κατά την πώληση τους.

2. Οι προκαταβληθείσες δαπάνες, οι οποίες κανονικά χρειάζονται κάποιο χρονικό διάστημα για να μετατραπούν σε χρήμα.

Αν μια επιχείρηση έχει δύσκολες στην πώληση των αποθεμάτων έτοιμων προϊόντων της, τότε το μεγάλο ύψος αποθεμάτων δεν βοηθά στην εξυπηρέτηση των τρεχουσών υποχρεώσεων της.

Ένας υψηλός αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας, λόγω μεγάλων αποθεμάτων, δεν προσδίδει ρευστότητα στην επιχείρηση. Ως εκ τούτου ο αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας αποτελεί καλύτερη ένδειξη της ικανότητας μιας επιχείρησης να εξοφλεί τις τρέχουσες υποχρεώσεις της από ότι ο προηγούμενος αριθμοδείκτης.

3.4 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Ένας αριθμοδείκτης, ο οποίος μας δίνει την εικόνα της επαρκείας ή όχι μετρητών στην επιχείρηση σε σχέση με τις τρέχουσες λειτουργικές της ανάγκες, είναι ο αριθμοδείκτης ταμειακής ρευστότητας. Η ταμειακή ρευστότητα εκφράζει την ικανότητα μιας επιχείρησης για την εξόφληση των τρεχουσών και ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της με τα μετρητά που διαθέτει.

Ο αριθμοδείκτης ταμειακής ρευστότητας είναι το πηλίκο της διαίρεσης του συνόλου του διαθέσιμου ενεργητικού μίας επιχείρησης με το σύνολο των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της και εκφράζεται από τη σχέση:

$$\text{Αριθμοδείκτης ταμειακής ρευστότητας} = \frac{\text{Διαθέσιμο Ενεργητικό}}{\text{Ληξιπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει πόσες φορές τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία μιας επιχείρησης καλύπτουν τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η μελέτη και η ανάλυση της καταστάσεως των αποτελεσμάτων χρήσεως, έχει πολύ μεγάλη σημασία για την επιχείρηση. Αυτό, γιατί, κατά κανόνα, όλες οι επιχειρήσεις έχουν σαν σκοπό το κέρδος και κατά συνέπεια οι ενδιαφερόμενοι δίνουν μεγάλη σημασία στο πόσο αποδοτική υπήρξε αυτή από απόψεως κερδών, αλλά και ποιές είναι οι προοπτικές της για το μέλλον.

Για να μετρήσουμε και να προσδιορίσουμε την αποδοτικότητα μιας επιχείρησης, χρησιμοποιούμε διάφορα κριτήρια, όπως τη μεταβολή των πωλήσεων, της παραγωγή, των κερδών κ.λπ. Όμως τα κριτήρια αυτά για να αποκτήσουν ουσιαστική σημασία πρέπει να συγκριθούν τόσο μεταξύ τους, όσο και με άλλα μεγέθη, που έχουν σχέση με την επιχείρηση. Έτσι μια αύξηση των πωλήσεων έχει οικονομική σημασία και είναι επιθυμητή, μόνο αν έχει σαν αποτέλεσμα την αύξηση των κερδών.

Εξ' άλλου, οι μεταβολές στα κέρδη πρέπει να εξετάζονται σε σχέση με τα κεφάλαια που απασχολούνται για την πραγματοποίησή τους, ειδάλλως, ως μεμονωμένα μεγέθη έχουν μικρή σημασία.

Έτσι δημιουργήθηκαν οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας, οι οποίοι από τη μια αναφέρονται στις σχέσεις κερδών και απασχολούμενων, στην επιχείρηση κεφαλαίων, και από την άλλη στην σχέση μεταξύ κερδών και πωλήσεων.

Οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας δείχνουν πόσο αποτελεσματικά λειτούργησε η επιχείρηση κατά την διάρκεια μιας ή περισσότερων χρήσεων και απαντούν σε ερωτήματα σχετικά με το αν τα κέρδη της ήταν ικανοποιητικά, ποία ήταν η απόδοση των κεφαλαίων της κ.λπ.

Με άλλα λόγια οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας μετρούν τον βαθμό επιτυχίας ή αποτυχίας, μιας επιχείρησης σε δεδομένη χρονική στιγμή. Οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας θεωρούνται από τους σημαντικότερους και προσελκύουν το ενδιαφέρον τόσο των μετόχων και των υπαρχόντων πιστωτών, όσο και των μελλοντικών δανειστών της επιχείρησης. Τιμές υψηλές στους δείκτες αποδοτικότητας, για μία σειρά εταιρικών χρήσεων, εκφράζουν οργάνωση σωστή χρησιμοποίηση κεφαλαίων βιωσιμότητα επιχείρησης, καλή λειτουργία.

Όπως και για την ρευστότητα, έτσι και την αποδοτικότητα οι σχετικοί δείκτες δεν είναι δυνατόν να εξεταστούν και να ερμηνευτούν μεμονωμένα. Εξετάζονται και ερμηνεύονται σε μεταξύ τους συσχέτιση όπως επίσης και σε σχέση με τους αντίστοιχους δείκτες ρευστότητας, δομής κεφαλαίου, επενδύσεων και αποτίμησης. Για την αποδοτικότητα της επιχείρησης ενδιαφέρονται οι μέτοχοι, οι μακροπρόθεσμοι δανειστές αλλά και οι βραχυπρόθεσμοι καθώς τους ενημερώνουν για την σωστή ή λανθασμένη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων.

4.1 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Δείχνει την αποδοτικότητα των επενδύσεων των μετόχων της επιχείρησης. Ένας χαμηλός δείκτης αποδεικνύει ότι η διοίκηση δεν πετυχαίνει ικανοποιητική παραγωγικότητα αλλά αντίθετα λειτουργεί με δυσμενής οικονομικές συνθήκες και επενδύει κεφάλαια που δεν απασχολούνται πλήρως. Αντίθετα αν ο δείκτης είναι μεγάλος είναι ένδειξη σωστής λειτουργίας (διοίκησης και παραγωγής), που αφήνει στην επιχείρηση περιθώρια επενδύσεων και ανάπτυξης της

στην αγορά. Τόσο το καλύτερο βέβαια και για τους δανειστές της που “νιώθουν” σίγουροι για την επένδυση των κεφαλαίων τους.

$$\text{Αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ΙΚ} = \frac{\text{Καθαρά Κέρδη Χρήσης}}{\text{Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων}}$$

Πρώτη επισήμανση είναι ότι τα καθαρά κέρδη χρήσης είναι αυτά μετά τους φόρους ενώ για τα Ίδια Κεφάλαια, σε περίπτωση που αυτά του τέλους χρήσης είναι διαφορετικά από τα αντίστοιχα αρχής, τότε λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος τους.

4.2 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει την αποδοτικότητα της επιχείρησης ανεξάρτητα από τις πηγές προέλευσης των κεφαλαίων της. Επίσης δείχνει:

Την ικανότητα της για πραγματοποίηση κερδών και το βαθμό επιτυχίας της διοίκησης της στην χρησιμοποίηση των ίδιων και ξένων κεφαλαίων, δηλαδή μετρά την κερδοφόρα δυναμικότητα του συνόλου των απασχολούμενων στην επιχείρηση κεφαλαίων και μπορεί να υπολογιστεί για το σύνολο μιας επιχείρησης είτε για τμήματα αυτής.

Ο δείκτης βγαίνει αν διαιρέσουμε τα καθαρά κέρδη της επιχείρησης, πριν από την αφαίρεση των τόκων και των λοιπών χρηματοοικονομικών εξόδων, με το σύνολο των απασχολούμενων κεφαλαίων κατά τη χρήση:

$$\text{Αποδοτικότητα} = \frac{100 * \text{Καθαρά Κέρδη} + \text{Χρημ/κα Έξοδα}}{\text{Απασχολούμενων Κεφ. Συνολικά Απασχολ. Κεφάλαια}}$$

4.3 ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Η' ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Η αποδοτικότητα της επιχείρησης φανερώνει τι απέδωσε η επιχείρηση της αυτοτελής ποριστική οικονομική μονάδα. Η αποδοτικότητα αυτή εξευρίσκεται με το συσχετισμό των καθαρών κερδών της χρήσης πριν από την αφαίρεση των φόρων και των τόκων ξένων κεφαλαίων αφενός προς τα συνολικά κεφάλαια που απασχολήθηκαν στην χρήση αφετέρου για την επίτευξη του αποτελέσματος της χρήσης. Η συγκεκριμένη αποδοτικότητα υπολογίζεται με τον εξής δείκτη:

$$\text{Αποδοτικότητα Συνολικού Κεφαλαίου} = \text{Αποδοτικότητα Επιχείρησης}$$

$$\frac{\text{Κέρδη Χρήσεως (πριν από τους φόρους)+ Τόκοι Ξένου Κεφαλαίου}}{\text{Ίδια Κεφάλαια + Ξένα Κεφάλαια}}$$

Ο παραπάνω δείκτης μας φανερώνει σε ποσοστό το μέγεθός της αποδόσεως όλου του κεφαλαίου που απασχολείται από την επιχείρηση. Είναι με άλλα λόγια το επιτόκιο του ετήσιου τοκισμού του συνολικού κεφαλαίου.

Σε ότι αφορά τα κέρδη της χρήσεως και το ίδιο κεφάλαιο της επιχείρησης ισχύουν τα προαναφερθέντα για την αποδοτικότητα του επιχειρηματία. Τα έξοδα χρηματοδοτήσεως (τόκοι, προμήθειες, χαρτόσημο, έξοδα εγγραφής εμπράγματων εξασφαλίσεων κλπ) εμφανίζονται διακεκριμένα στον λογαριασμό << Αποτελέσματα χρήσεως >>. Λέγοντας ξένα κεφάλαια εννοούμε όλες τις υποχρεώσεις της επιχείρησης (μακροπρόθεσμες κ βραχυπρόθεσμες) ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για έντοκες ή άτοκες υποχρεώσεις.

Να σημειωθεί ότι τα ξένα κεφάλαια λαμβάνονται όπως εμφανίζονται στον ισολογισμό. Επίσης είναι πιο σωστό ως ξένο κεφάλαιο να λαμβάνεται το μέσο ξένο κεφάλαιο της χρήσεως, (π.χ. μέσος όρος μηνιαίων υπολοίπων υποχρεώσεων της χρήσεως). Παρ' όλα αυτά όμως ο μελετητής του ισολογισμού δεν έχει στην διάθεση του, τα απαιτούμενα στοιχεία για να προβεί στον προσδιορισμό των ξένων κεφαλαίων και έτσι συνιστάται ως ξένα κεφάλαια να λαμβάνεται το κεφάλαιο που έχει προκύψει από τον ισολογισμό της επιχείρησης.

Η αποδοτικότητα της επιχείρησης έχει σημαντικότερο ενδιαφέρον σε σχέση με την αποδοτικότητα των επιχειρηματιών, γιατί με βάση την αποδοτικότητα αυτή:

Μετρούμε την κερδοφορία ικανότητα της επιχείρησης, οι πιστωτές σταθμίζουν την εξασφάλιση των κεφαλαίων τους. Προσδιορίζεται το τίμημα της αγοραπωλησίας της επιχείρησης σε περίπτωση τυχόν πωλήσεως αυτής. Διαφορίζεται η οικονομική πολιτική του κράτους δασμολογική η οικονομική πολιτική του κράτους η δασμολογική προστασία του κλάδου κτλ.

4.4 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΜΙΚΤΟΥ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ Η' ΜΙΚΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ

Ο αριθμοδείκτης μικτού περιθωρίου ή μικτού περιθωρίου ή μικτού κέρδους βρίσκεται αν διαιρέσουμε τα μικτά κέρδη της χρήσης με τις καθαρές πωλήσεις αυτής και δείχνει το μικτό κέρδος που απολαμβάνει μια επιχείρηση από την πώληση προϊόντων αξίας 0,30€

$\text{Αριθμοδείκτης Μικτού Περιθωρίου} = 100 * \frac{\text{Μικτά Κέρδη Εκμετ/σης}}{\text{Καθαρές Πωλήσεις Χρήσης}}$ <p>ή Μικτού Κέρδους</p>
--

Το ποσοστό μικτού κέρδους βρίσκεται επίσης αν από την αξία πώλησης αφαιρεθεί το κόστος πωληθέντων και η διαφορά εκφραστεί σε ποσοστό επί τοις εκατό της αξίας πώλησης. Ο υπολογισμός όμως αυτός είναι δυνατός μόνο αν η επιχείρηση δημοσιεύει το κόστος πωληθέντων.

Ο αριθμοδείκτης μικτού κέρδους δείχνει τη λειτουργική αποτελεσματικότητα και τη πολιτική τιμών μιας επιχείρησης. Αυτή για να θεωρηθεί επιτυχής πρέπει να έχει ένα αρκετά υψηλό ποσοστό μικτού κέρδους, έτσι ώστε να καλύπτει τα λειτουργικά και άλλα έξοδα της συγχρόνως να της αφήσει ένα ικανοποιητικό καθαρά κέρδος σε σχέση με τις πωλήσεις και τα ίδια κεφάλαια που απασχολεί.

Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμοδείκτης μικτού κέρδους τόσο καλύτερη είναι η θέση της επιχείρησης από άποψη κερδών και μπορεί να αντιμετωπίσει αύξηση του κόστους των πωλούμενων προϊόντων της. Επίσης δείχνει την ικανότητα της διοίκησης μίας επιχείρησης να επιτυγχάνει φθηνές αγορές και πωλεί σε υψηλές τιμές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΠΙΣΤΩΤΩΝ

5.1 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων βρίσκεται αν διαιρέσουμε την αξία των πιστωτικών πωλήσεων μιας επιχείρησης μέσα στην χρήση, με το μέσο όρο των απαιτήσεων της.

Επειδή όμως συνήθως δεν υπάρχουν στοιχεία για πιστωτικές πωλήσεις, καθώς και στοιχεία που να αναφέρονται στον μέσο όρο των χορηγήσεων πιστώσεων, λαμβάνονται υπόψη οι καθαρές πωλήσεις της χρήσεως και το σύνολο των απαιτήσεων, όπως εμφανίζονται στον ισολογισμό στο τέλος της χρήσεως.

Ειδικότερα στην περίπτωση των απαιτήσεων είναι προτιμότερο να πάρουμε τον μέσο όρο των απαιτήσεων της αρχής και του τέλους της χρήσεως, διότι οι απαιτήσεις όπως εμφανίζονται στον ισολογισμό. Στο τέλος της χρέωσης, δεν δίνουν αντιπροσωπευτική εικόνα για το ύψος τους και τη διάρκεια της χρήσεως. Στις απαιτήσεις περιλαμβάνονται οι επιταγές εισπρακτέες, τα γραμμάτια ή οι συναλλαγματικές και οι απαιτήσεις με ανοιχτούς λογαριασμούς.

$$\text{Αριθμοδείκτης ταχύτητας εισπράξεως} = \frac{\text{Καθαρές Πωλήσεις}}{\text{Μέσος όρος απαιτήσεων}}$$

Εισπράξεως απαιτήσεων

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων δείχνει πόσες φορές, κατά μέσο όρο, εισπράττονται κατά τη διάρκεια της λογιστικής χρήσεως οι απαιτήσεις της επιχείρησης.

Ο δείκτης αυτός θα πρέπει να είναι αρκετά μεγαλύτερος από τη μονάδα (3 ή 4 και πλέον φορές μεγαλύτερος) για να πούμε ότι έχει ένα ικανοποιητικό επίπεδο.

Για την εύρεση της μέσης πραγματικής δεσμεύσεως των κεφαλαίων μιας επιχείρησης από του πελάτες της σε αριθμό ημερών, ή την μέση χρονική περίοδο που απαιτείται για την είσπραξη των απαιτήσεων της, διαιρούμε το σύνολο των ημερών του έτους (365 ημέρες) με τον αριθμοδείκτη ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων.

Επομένως όσο μεγαλύτερη είναι η ταχύτητα εισπράξεως απαιτήσεων τόσο μικρότερος είναι ο χρόνος παραμονής τους στην επιχείρηση.

$\text{Μέση διάρκεια παραμονής των απαιτήσεων στην επιχ/ση} = \frac{365 * \text{Μέσο ύψος απαιτήσεων}}{\text{Καθαρές Πωλήσεις}}$
--

Η μέση διάρκεια παραμονής στην επιχείρηση δείχνει το πόσο θα χρειαστεί να περιμένει για να εισπράξει τις απαιτήσεις της, από την στιγμή που πραγματοποιήθηκε η πιστωτική πώληση μέχρι την στιγμή που θα μετατραπεί σε μετρητά.

Το χρονικό διάστημα μετρά αφ' ενός την αποτελεσματικότητα της διοικήσεως της επιχειρήσεως στην είσπραξη των απαιτήσεων της και αφ' ετέρου εκφράζει την πιστωτική πολιτική της.

Η μέση διάρκεια παραμονής των απαιτήσεων στην επιχείρηση πρέπει να διατηρείται όσο το δυνατόν σε μικρότερο επίπεδο γιατί

όχι μόνο τα κεφάλαια που δεσμεύονται με τη χρηματοδότηση των πωλήσεων έχουν κάποιο νομισματικό αλλά και επειδή αυτά μπορεί να επενδυθούν κάπου αλλού. Ο υπολογισμός του αριθμοδείκτη αυτού, αποτελεί τον καλύτερο τρόπο για να διαπιστώσει αν οι απαιτήσεις μιας επιχείρησης είναι πολύ μεγάλες σε σύγκριση με τα υπόλοιπα κυκλοφοριακά της στοιχεία. Αυτό επιτυγχάνεται με την εύρεση του αριθμού των ημερών που οι απαιτήσεις παραμένουν στα βιβλία της επιχείρησης μέχρι να εισπραχθούν.

Μια αύξηση της ταχύτητας εισπράξεως των απαιτήσεων ενδέχεται να δείχνει βελτίωση της ικανότητας εισπράξεως των απαιτήσεων ή αλλαγή στη πολιτική των χορηγούμενων πιστώσεων.

Η μείωση του αριθμοδείκτη ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων ενδέχεται να οφείλεται στους παρακάτω λόγους:

- Στην μείωση των πωλήσεων με παράλληλη αύξηση των απαιτήσεων
- Στην μείωση των απαιτήσεων και στην αναλογικά μεγαλύτερη μείωση των πωλήσεων
- Στην αύξηση των πωλήσεων και στην αναλογικά μεγαλύτερη αύξηση των απαιτήσεων
- Στην μείωση των πωλήσεων χωρίς ταυτόχρονη μείωση των απαιτήσεων
- Στην αύξηση των απαιτήσεων χωρίς ταυτόχρονη μεταβολή των πωλήσεων.

5.2 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΕΞΟΦΛΗΣΕΩΝ ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων βρίσκεται αν διαιρέσουμε το σύνολο των αγορών μιας χρήσεως με το μέσο ύψος των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων μιας επιχείρησης προς τους προμηθευτές της (ανοιχτοί λογαριασμοί προμηθευτών, γραμμάτια πληρωτέα) , με την προϋπόθεση ότι όλες οι αγορές γίνονται με πίστωση.

Ο μέσος όρος των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων είναι ο μέσος όρος των υποχρεώσεων αρχής και τέλους χρήσης.

Αριθμοδείκτης ταχύτητας =	<u>Αγορές</u>
Βραχυπρ. Υποχρεώσεων	Μέσο ύψος Βραχ. Υποχρεώσεων

Αν διαιρέσουμε τον αριθμό ημερών τους έτους (365) με τον αριθμοδείκτη ταχύτητας βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, τότε έχουμε σε αριθμό το χρονικό διάστημα που παραμένουν απλήρωτες οι υποχρεώσεις της επιχειρήσεως.

Μέση διάρκεια παραμονής
Των Βραχ. Υποχρεώσεων = $\frac{365 * \text{ύψος βραχ. υποχρεώσεων}}{\text{Αγορές}}$
Στην Επιχείρηση

Στην πράξη, επειδή το σύνολο των αγορών της χρήσεως σπάνια δημοσιεύεται ή δεν δημοσιεύεται καθόλου πολλοί αναλυτές χρησιμοποιούν αντ' αυτού το κόστος πωληθέντων της χρήσης αφού το προσαρμόζουν σύμφωνα με τα στοιχεία εκείνα που δεν

συνεπάγονται πραγματική καταβολή μετρητών (π.χ. αποσβέσεις κτλ) καθώς και με την μεταβολή του ύψους των αποθεμάτων.

Όμως το κόστος πωληθέντων ενδέχεται να περικλείει σημαντικές δαπάνες που απαιτούν την χρήση ρευστών και το γεγονός αυτό ίσως να μειώσει την αξία υπολογισμού του αριθμοδείκτη.

Στη περίπτωση αυτή ο αριθμοδείκτης ταχύτητας βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων υπολογίζεται ως εξής:

$$\text{Αριθμοδείκτης ταχύτητας Βραχ. Υποχρεώσεων} = \frac{\text{Κόστος Πωληθέντων}}{\text{Μέσο ύψος βραχ. Υποχρεώσεων}}$$

$$\text{Μέση διάρκεια παραμονής Των βραχ. Υποχρεώσεων Στην επιχείρηση} = \frac{365 * \text{Μέσο ύψος Βραχ. Υποχρεώσεων}}{\text{Κόστος Πωληθέντων}}$$

5.3 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ

Υπάρχει στενή σχέση μεταξύ των πωλήσεων και του κεφαλαίου κίνησης μίας επιχείρησης, διότι όσο αυξάνουν οι πωλήσεις τόσο περισσότερα κεφάλαια κινήσεως απαιτούνται για αποθέματα και για αυξημένες ενδεχόμενες πιστώσεις στους πελάτες.

Γι' αυτό, προκειμένου να ελεγχθεί η επαρκής ή όχι χρησιμοποίηση των κεφαλαίων κινήσεως προσδιορίζεται ο αριθμοδείκτης ταχύτητας κεφαλαίων κινήσεως, ο οποίος βρίσκεται αν διαιρέσουμε το σύνολο των καθαρών πωλήσεων μίας επιχείρησης με το καθαρό κεφάλαιο κίνησης.

$$\text{Αριθμοδείκτης ταχύτητας Κυκλοφορίας Κεφ. Κίνησης} = \frac{\text{καθαρές πωλήσεις}}{\text{Καθαρό κεφάλαιο κίνησης}}$$

Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει ποιο είναι το ύψος των πωλήσεων που επιτεύχθηκε από κάθε μονάδα καθαρού κεφαλαίου κινήσεως και αν η επιχείρηση διατηρεί μεγάλα κεφάλαια.

Ένας υψηλός αριθμοδείκτης μπορεί να παρέχει ένδειξη ανεπάρκειας κεφαλαίων κινήσεως και χαμηλή ταχύτητα ανανεώσεως των αποθεμάτων ή της ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων. Στην περίπτωση αυτή, η ανεπάρκεια στα κεφάλαια κινήσεως μπορεί να συνοδεύεται από αυξημένες τρέχουσες υποχρεώσεις, οι οποίες ενδέχεται να είναι ληξιπρόθεσμες πριν από την μετατροπή των απαιτήσεων σε μετρητά.

Μια χαμηλή ταχύτητα κυκλοφορίας των κεφαλαίων κινήσεως μπορεί να είναι αποτέλεσμα υπεραυξημένων καθαρών κεφαλαίων κινήσεως, χαμηλής ταχύτητας κυκλοφορίας αποθεμάτων και απαιτήσεων, ή ενός αυξημένου ποσού κεφαλαίου κίνησης, επενδεδυμένου σε προσωρινές επενδύσεις.

Αυξημένες αποθεματοποιήσεις μπορεί να έχουν γίνει ενόψει αυξήσεων στις τιμές των προϊόντων της επιχείρησης ή πρόβλεψης κάποιας ελλείψεως πρώτων υλών ή εμπορευμάτων στην αγορά.

Όσο περισσότερες είναι οι πωλήσεις σε σχέση με το καθαρό κεφάλαιο κίνησης, τόσο λιγότερο ευνοϊκή είναι η κατάσταση της επιχείρησης.

Σε μια τέτοια περίπτωση οι υποχρεώσεις της επιχείρησης αυξάνονται αφού δεν εισρέουν επαρκή κεφάλαια από τις πωλήσεις για έγκαιρη εξόφληση τους.

5.4 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας του Ενεργητικού μιας επιχείρησης, εκφράζει το βαθμό χρησιμοποίησης αυτού, σε σχέση με τις πωλήσεις της.

Αριθμοδείκτης ταχύτητας	=	<u>Καθαρές πωλήσεις</u>
Κυκλοφορίας του ενεργητικού		Σύνολο ενεργητικού

Οι καθαρές πωλήσεις βρίσκονται αν από το σύνολο των πωλήσεων αφαιρεθούν οι πιστωτικές πωλήσεις και οι εκπτώσεις πωλήσεων.

Ως σύνολο ενεργητικού λαμβάνεται το ύψος του ενεργητικού μετά την αφαίρεση των συμμετοχών και άλλων μακροχρόνιων τοποθετήσεων, διότι τα στοιχεία αυτά δεν χρησιμοποιούνται από την επιχείρηση.

Επίσης, αν το σύνολο του ενεργητικού στην αρχή της χρήσεως διαφέρει σημαντικά από αυτό που εμφανίζεται στο τέλος της χρήσεως, τότε για να βρεθεί το πραγματικό ύψος ενεργητικού που χρησιμοποιήθηκε κατά την διάρκεια της χρήσεως, υπολογίζεται ο μέσος όρος αυτού. Δηλαδή είναι : $\text{Συνόλου ενεργητικού} = (\text{Σύνολο ενεργητικού Αρχής} + \text{Σύνολο Ενεργητικού Τέλους}) / 2$

Αν διαιρέσουμε την παραπάνω σχέση με τις ημέρες ενός έτους (365) βρίσκουμε για πόσες ημέρες οι υποχρεώσεις της επιχείρησης παραμένουν απλήρωτες.

Ένας υψηλός αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας του ενεργητικού αποτελεί ένδειξη όχι εντατικής χρησιμοποίησης των περιουσιακών της στοιχείων, οπότε θα πρέπει ή να αύξηση το βαθμό χρησιμοποίησης αυτών ή να προβεί σε ρευστοποίηση μέρους των περιουσιακών της στοιχείων. Με άλλα λόγια ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει αν υπάρχει ή όχι επένδυση κεφαλαίων στην επιχείρησης σε σχέση με το ύψος των πωλήσεων που πραγματοποιεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΑΛΛΟΙ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

6.1 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΚΑΘΑΡΟΥ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ Η' ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ

Ο αριθμοδείκτης καθαρού περιθωρίου δείχνει το ποσοστό του καθαρού κέρδους που επιτυγχάνει μια επιχείρηση από τις πωλήσεις της. Δείχνει δηλαδή το κέρδος από τις λειτουργικές της δραστηριότητες. Με άλλα λόγια ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει το ποσοστό κέρδους που μένει στην επιχείρηση μετά την αφαίρεση από τις καθαρές πωλήσεις του κόστους πωληθέντων και των λοιπών εξόδων της επιχείρησης.

Ο αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους βρίσκεται, αν διαιρέσουμε τα καθαρά λειτουργικά κέρδη μιας περιόδου με το σύνολο των καθαρών πωλήσεων της ίδιας περιόδου:

$$\text{Αριθμοδείκτης καθαρού περιθωρίου} = \frac{100 * \text{καθαρά λειτουργ. κέρδη}}{\text{καθαρές πωλήσεις}}$$

ή καθαρού κέρδους

Πολλές φορές για τον υπολογισμό του παραπάνω αριθμοδείκτη λαμβάνονται τα καθαρά κέρδη της χρήσεως με την προσθήκη των διαφόρων εσόδων και την αφαίρεση των διαφόρων εξόδων, έτσι:

$$\text{Αριθμοδείκτης καθαρού περιθωρίου} = \frac{100 * \text{καθαρά κέρδη εκμ/σης}}{\text{καθαρές πωλήσεις}}$$

ή καθαρού κέρδους

Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους τόσο πιο επικερδής είναι η επιχείρηση.

Ο αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους είναι πολύ χρήσιμος γιατί πολλοί αναλυτές βασίζουν τις προβλέψεις τους για τα μελλοντικά καθαρά κέρδη της επιχείρησης επί το προβλεπόμενου ύψους πωλήσεων και του ποσοστού καθαρού κέρδους.

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονισθούν και οι εξής περιπτώσεις:

Εάν ο αριθμοδείκτης μικτού κέρδους μεταβάλλεται διαχρονικά ενώ κατά την ίδια περίοδο ο αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους παρουσιάζει κάμψη, η εξέλιξη αυτή περιέχει ένδειξη μιας δυσανάλογης αύξησης των εξόδων λειτουργίας της επιχείρησης σε σχέση με τις πωλήσεις.

Αντίθετα ο αριθμοδείκτης μικτού κέρδους παρουσιάζει κάμψη διαχρονικά ενώ ο αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους παραμένει σταθερός παρέχεται ένδειξη δυσανάλογου αυξήσεως κόστους πωληθέντων σε σχέση με τα έσοδα πωλήσεων. Αυτό μπορεί να οφείλεται είτε σε συμπίεση των τιμών πώλησεως των προϊόντων της επιχείρησης, είτε σε μείωση της παραγωγικότητας των συντελεστών που συμμετέχουν στην παραγωγή.

Στην περίπτωση όμως που και οι δύο αριθμοδείκτες μειώνονται, ενώ τα έξοδα λειτουργίας να παραμένουν σταθερά σε σχέση με τις πωλήσεις, αυτό οφείλεται αποκλειστικά και μόνο στο υψηλότερο κόστος παραγωγής.

6.2 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΜΙΚΤΟΥ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ Η' ΜΙΚΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ

Ο αριθμοδείκτης μικτού κέρδους ή μικτού περιθωρίου βρίσκεται αν διαιρέσουμε τα μικτά κέρδη της χρήσεως με τις καθαρές πωλήσεις αυτής και δείχνει το μικτό κέρδος που αναλαμβάνει μια επιχείρηση από την πώληση των προϊόντων αξίας 100 € Άρα,

$$\text{Αριθμοδείκτης μικτού περιθωρίου} = \frac{100 * \text{μικτά κέρδη χρήσεως}}{\text{ή μικτού κέρδους} \quad \text{καθαρές πωλήσεις χρήσεως}}$$

Το ποσοστό μικτού κέρδους βρίσκεται επίσης αν από την αξία πωλήσεις αφαιρεθεί το κόστος πωληθέντων και η διαφορά εκφραστεί σε ποσοστό επί τοις εκατό της αξίας πωλήσεως.

Ο σχετικός τύπος διαμορφώνει ως εξής:

$$\begin{aligned} \text{Ποσοστό μικτού κέρδους} &= 100 * 1 \frac{\text{καθαρές πωλ.} - \text{κόστος πωλ/ων}}{\text{ή μικτού περιθωρίου} \quad \text{καθαρές πωλήσεις}} \\ &= 100 * 1 - \frac{\text{κόστος πωληθέντων}}{\text{Καθαρές πωλήσεις}} \end{aligned}$$

Ο υπολογισμός μικτού κέρδους είναι πολύ σημαντικός για τις εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις και αυτό γιατί παρέχει ένα μέτρο αξιολόγησης της αποδοτικότητας τους. Σε αυτού του είδους τις επιχειρήσεις το κόστος πωληθέντων είναι το πιο σημαντικό μέγεθος και ως εκ τούτου ο προσεκτικός έλεγχος είναι απαραίτητος για την εξασφάλιση κερδοφόρας δραστηριότητας.

Ο αριθμοδείκτης μικτού κέρδους δείχνει την λειτουργική αποτελεσματικότητα μιας επιχείρησης καθώς και την πολιτική τιμών αυτής. Για να θεωρηθεί μια επιχείρηση επιτυχημένη πρέπει να έχει ένα αρκετά υψηλό ποσοστό μικτού κέρδους, που να της παρέχει ένα ικανοποιητικό καθαρό κέρδος, σε σχέση με τις πωλήσεις και τα κεφάλαια που απασχολεί.

Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμοδείκτης του μικτού κέρδους τόσο πιο εύκολα μπορεί να αντιμετωπίσει η επιχείρηση την αύξηση του κόστους των πωλούμενων προϊόντων και φυσικά τόσο καλύτερη είναι η θέση της επιχείρησης από άποψη κερδών.

Ένας υψηλός αριθμοδείκτης μικτού κέρδους δείχνει την ικανότητα της διοίκησης της επιχείρησης να επιτυγχάνει φθηνές αγορές και πωλεί σε υψηλές τιμές.

Αντίθετα, ένας χαμηλός αριθμοδείκτης μικτού κέρδους δείχνει μια κακή πολιτική της διοίκησης στον τομέα αγορών και πωλήσεων.

6.3 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΜΟΧΛΕΥΣΕΩΣ

Η επίδραση των δανειακών κεφαλαίων στα κέρδη μιας επιχείρησης είναι θετική όταν η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων.

Όταν η αποδοτικότητα των συνολικών κεφαλαίων είναι μεγαλύτερη από το κόστος των δανειακών της κεφαλαίων, τότε η προσφυγή της επιχείρησης στο δανεισμό είναι απαραίτητη και συγχρόνως επωφελής για την ίδια. Το αντίθετο συμβαίνει όταν η αποδοτικότητα των συνολικών κεφαλαίων της επιχείρησης είναι μικρότερη από το κόστος των δανειακών της κεφαλαίων.

Την επίδραση αυτή μπορούμε να τη βρούμε με τον υπολογισμό του αριθμοδείκτη οικονομικής μοχλεύσεως ο οποίος βρίσκεται αν διαιρέσουμε την αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων της επιχείρησης με την αποδοτικότητα του συνόλου των απασχολούμενων κεφαλαίων. Δηλαδή

$\text{Αριθμοδείκτης οικονομικής μοχλεύσεως} = \frac{\text{αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων}}{\text{αποδοτικότητα απασχολ. Κεφαλαίων}}$
--

6.4 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΜΟΧΛΕΥΣΕΩΣ

Απόδοση ίδιων κεφαλαίων

Απόδοση συνόλου επενδεδυμένων κεφαλαίων

Δείχνει τη σχέση (σε %) απόδοσης των ίδιων κεφαλαίων προς αυτήν του συνολικού των κεφαλαίων που είναι επενδεδυμένα στην επιχείρηση και υπολογίζεται ως ποσοστό απόδοσης ίδιων κεφαλαίων δια % απόδοσης συνόλου κεφαλαίων. Τα όρια του περιθωρίου θα πρέπει να εκτιμηθούν σε συνδυασμό και ανάλογα με το βαθμό της μόχλευσης που ήδη έχει εξασκήσει η επιχείρηση πριν συγκριθεί με αυτά του κλάδου. Αν ήδη η επιχείρηση βρίσκεται σε υψηλό επίπεδο μόχλευσης τότε τα περιθώρια της θα πρέπει να έχουν εξαντληθεί.

Χρησιμοποιείται κυρίως από την διοίκηση στην χάραξη της χρηματοδοτικής της επιχείρησης καθώς και της μερισματικής πολιτικής (υψηλό περιθώριο μόχλευσης επιβάλλει μικρότερα ποσοστά μερισμάτων για την προσέλκυση που επίκειται να εκδηλωθεί και αφού υπάρχει ικανό περιθώριο). Από τους αναλυτές για την πρόβλεψη μιας μόχλευσης και των επιπτώσεων της στα μελλοντικά κέρδη αλλά και την ρευστότητα και τον κίνδυνο της επιχείρησης και από τους δανειστές για την δική τους πλευρά αντιμετώπισης (ανάλογα με την θέση τους, τωρινοί ή μελλοντικοί) μίας εκδηλωμένης μόχλευσης εκ μέρους της διοίκησης της επιχείρησης.

6.5 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΥΠΕΡΧΡΕΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΜΟΧΛΕΥΣΗΣ

Δείχνει τη σχέση ίδιων προς ξένα κεφάλαια και πιο συγκριμένα το επίπεδο κεφαλαιακής μόχλευσης της επιχείρησης. Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης (και πάνω από την μονάδα), τόσο υπερχρεωμένη είναι η επιχείρηση ή τόσο υψηλότερο το επίπεδο άσκησης κεφαλαιακής μόχλευσης.

Υπολογίζεται διαιρώντας το σύνολο των υποχρεώσεων με το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων στο ισολογισμό. Αναφορικά με την παρουσία στον αριθμητή του κλάσματος όλων των υποχρεώσεων θα πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι πολλές από αυτές τις υποχρεώσεις δεν προέρχονται από κανονικό δανεισμό αλλά εκδηλώνονται αυτόματα και παράλληλα με ορισμένες δραστηριότητες της επιχείρησης. Έτσι, για παράδειγμα, παράλληλα με τις αγορές ή και την παραγωγή μίας επιχείρησης εμφανίζονται και οι υποχρεώσεις προς τους προμηθευτές και το προσωπικό και τα ασφαλιστικά ταμεία τούτων ενώ παράλληλα με τις πωλήσεις δημιουργούνται και οι υποχρεώσεις για φόρους που η επιχείρηση εισπράττει για λογαριασμό του κράτους εξαργύρωση σε προσδιορισμένη ημερομηνία, κ.λπ. ανάλογα με τη θέση της εταιρείας στην κεφαλαιακή αγορά.

Ένας άλλος παράγοντας που θα πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν στον υπολογισμό του δείκτη είναι ο πληθωρισμός ο οποίος επηρεάζει τη σχέση ίδιων προς ξένα κεφάλαια υπέρ των ιδίων κεφαλαίων υπέρ των ιδίων κεφαλαίων αφού οι υποχρεώσεις αφαιρούνται στη σταθερή ονομαστική τους αξία από το σύνολο του αναπροσαρμοσμένου για τον πληθωρισμό ενεργητικού αφήνοντας έτσι στάδια κεφάλαια όλη την αναπροσαρμογή / υπεραξία.

Χρησιμεύει σαν άμεση ένδειξη της υπερχρέωσης της επιχείρησης με ξένα κεφάλαια και χρησιμοποιείται πιο πολύ από τους δανειστές της επιχείρησης για να εκτιμήσουν το βαθμό ασφαλείας που τους εξασφαλίζουν τα ίδια κεφάλαια αλλά τη διοίκηση και τους μετόχους της εταιρείας για να διαπιστώσουν το επίπεδο στο οποίο έχει φθάσει η χρήση κεφαλαιακής μόχλευσης.

Υποχρεώσεις

Ίδια Κεφάλαια

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ

Η χρηματοοικονομική ανάλυση ενδιαφέρει πολλές κατηγορίες μεμονωμένων ατόμων και οικονομικών οργανισμών, ανάλογα με τη θέση που κατέχει και το ρόλο που παίζει καθένα από αυτά στην οικονομία.

Είναι γεγονός ότι η χρηματοοικονομική ανάλυση αποτελεί σήμερα πολύτιμο εργαλείο στα χέρια διαφόρων φορέων, οι οποίοι χρησιμοποιούν ευρύτατα τα πορίσματα της εν λόγω αναλύσεως, διότι μέσω αυτής μπορούν να διαπιστώσουν κατά πόσο η πολιτική που ακολουθούν είναι επιτυχής και αποδοτική για την επιχείρηση, ως και πως διαγράφονται οι προοπτικές της για το μέλλον.

Οι λογιστικές ή χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρέχουν πληροφορίες που μπορούν να βοηθήσουν τους ενδιαφερόμενους για τις επιχειρηματικές μονάδες να λάβουν σωστές αποφάσεις. Αποτελούν, ως εκ τούτου, σημαντική πηγή πληροφοριών. Η πραγματική, όμως εικόνα μιας επιχειρήσεως δίνεται σε συνδυασμό και με άλλες συμπληρωματικές πληροφορίες που περιλαμβάνονται στους ετήσιους απολογισμούς που καταρτίζουν οι επιχειρήσεις, καθώς και σε άλλα εξωλογιστικά δεδομένα. Για το λόγο αυτό οι σημειώσεις που συνοδεύουν τις λογιστικές καταστάσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών και πρέπει να μελετώνται προσεκτικά κατά την ανάλυση και αξιολόγηση των δεδομένων μιας επιχειρηματικής μονάδας.

Παρόλο που υπάρχουν και τόσες άλλες πηγές, των οποίων οι πληροφορίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στη διαδικασία λήψης οικονομικών αποφάσεων, οι λογιστικές καταστάσεις συνεχίζουν να αποτελούν την κύρια και πλέον συστηματική πηγή οικονομικών πληροφοριών.

Βέβαια, ο άνθρωπος εν όψει επενδυτικών ή αποεπενδυτικών διλημμάτων θα καταφύγει σε κάθε πηγή πληροφοριών και στοιχείων που νομίζει ότι θα του είναι χρήσιμη πέρα από τις λογιστικές καταστάσεις. Ακόμη, θα διέλθει και μεθόδους πρόβλεψης των σχετικών μεγεθών όπου αποφασιστικό ρόλο θα παίζει, εκτός από τα αριθμητικά δεδομένα, ο προσωπικός παράγοντας και αυτή η ίδια η διαίσθησή του.

Ο ρόλος της χρηματοοικονομικής ανάλυσης στην ευρύτερη κοινωνία συνδέεται με αυτόν της κυκλοφορίας των χρηματοοικονομικών πληροφοριών και έρχεται να κάνει αφ'ενός αποτελεσματικότερη τη χρήση τους στη λήψη αποφάσεων, κι αφετέρου οικονομικότερη την παραγωγή και την κυκλοφορία τους.

Τα παραπάνω οφέλη γίνονται εμφανέστερα αν λάβει κανείς υπόψη του ότι, στην πρώτη περίπτωση, η πληροφοριακή εκμετάλλευση μπορεί να αποδώσει περισσότερα με την εντατικότερη και πιο εξειδικευμένη επεξεργασία και μελέτη των τυποποιημένων, κωδικοποιημένων και περιληπτικών λογιστικών καταστάσεων. Ενώ, παράλληλα στη δεύτερη, είναι γνωστό πόσο δαπανηρή είναι η δημοσίευση, από τους υπό εξέταση οργανισμούς, όλων των στοιχείων σε τέτοια μορφή που αυτά θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν απευθείας χωρίς άλλη επεξεργασία στα κατά περίπτωση μοντέλα πρόβλεψης και απόφασης.

Ο κατάλογος που ακολουθεί εμφανίζει τις διάφορες κοινωνικές ομάδες οι οποίες κάνουν χρήση της χρηματοοικονομικής ανάλυσης, ενώ παραπλεύρως εμφανίζονται και οι χρήστες των «ακατέργαστων» λογιστικών πληροφοριών.

Χρήστες χρηματοοικονομικής Ανάλυσης	Χρήστες χρηματοοικονομικών πληροφοριών
1. Μέτοχοι (τωρινοί και μελλοντικοί), επενδυτές διάφοροι	1. Μέτοχοι (τωρινοί και μελλοντικοί), επενδυτές διάφοροι
2. Πιστωτικά ιδρύματα	2. Πιστωτικά ιδρύματα
3. Προμηθευτές / πιστωτές	3. Προμηθευτές / πιστωτές
4. Ανταγωνιστές	4. Πελάτες
5. Κεντρική εξουσία	5. Προσωπικό
6. Άλλες επίσημες αρχές	6. Ανταγωνιστές
7. Εργατικά συνδικάτα	7. Κεντρική εξουσία
8. Επαγγελματικές οργανώσεις	8. Τοπική εξουσία
9. Χρηματοοικονομικοί αναλυτές και σύμβουλοι	9. Άλλες επίσημες αρχές
10. Ακαδημαϊκοί και ερευνητές	10. Εργατικά συνδικάτα
	11. Επαγγελματικές οργανώσεις
	12. Το κοινό
	13. Χρηματοοικονομικοί αναλυτές και σύμβουλοι
	14. Ακαδημαϊκοί και ερευνητές

Από τους δύο παραπάνω καταλόγους είναι εμφανής η πλήρης αντιστοιχία των χρηστών λογιστικών πληροφοριών και αυτών που έχουν ανάγκη την χρηματοοικονομική ανάλυση των πληροφοριών αυτών κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι η χρηματοοικονομική ανάλυση είναι θέμα βαθμού και ιδιαιτερότητας της χρήσης και της εκμετάλλευσής τους πέρα από τη μορφή στην οποία προσφέρονται στις λογιστικές καταστάσεις ή άλλες πηγές απ' όπου αντλούνται.

Ανάλογα όμως με το ποιος διενεργεί την ανάλυση και ποιους σκοπούς επιδιώκει, υπάρχουν διάφορες προσεγγίσεις σχετικά με τη συγκεκριμένη τεχνική που ακολουθείται κάθε φορά.

Υπάρχουν δύο είδη αναλύσεως των λογιστικών καταστάσεων, ανάλογα με τη θέση εκείνου ο οποίος τη διενεργεί, η **εσωτερική** και η **εξωτερική**.

Η εσωτερική ανάλυση γίνεται κυρίως από πρόσωπα, που βρίσκονται σε άμεση σχέση με την επιχείρηση, τα οποία ενδιαφέρονται κυρίως να προσδιορίσουν το βαθμό αποδοτικότητάς της και να ερμηνεύσουν τις μεταβολές της οικονομικής της θέσεως.

Η εξωτερική ανάλυση πραγματοποιείται από πρόσωπα, που βρίσκονται έξω από την επιχείρηση, τα οποία ενδιαφέρονται να προσδιορίσουν την οικονομική θέση και την αποδοτικότητα της επιχείρησης.

Ανάλογα με τα κύρια στάδια διενεργείας της, διακρίνουμε την ανάλυση σε **τυπική** και **ουσιαστική**.

Η τυπική ανάλυση προηγείται της ουσιαστικής και αποτελεί, κατά κάποιο τρόπο, το προπαρασκευαστικό στάδιο αυτής. Η τυπική ανάλυση ελέγχει την εξωτερική διάρθρωση του ισολογισμού και του λογαριασμού των αποτελεσμάτων χρήσεως, προβαίνει στις ενδεικνυόμενες διορθώσεις, στρογγυλοποιήσεις, ομαδοποιήσεις, ανακατατάξεις και ανασχηματισμούς και συμπληρώνει σε απόλυτους αριθμούς κονδύλια με σχετικούς αριθμούς.

Η ουσιαστική ανάλυση βασίζεται μεν στα δεδομένα της τυπικής αναλύσεως, αλλά επεκτείνεται στην εξεύρεση και επεξεργασία διαφόρων αριθμοδεικτών, οι οποίοι δίνουν την πραγματική εικόνα της επιχειρήσεως.

Γενικότερα, η χρηματοοικονομική ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων έχει ως αντικείμενο τη μελέτη των σχέσεων των

οικονομικών στοιχείων που αναφέρονται σε αυτές σε δεδομένη χρονική στιγμή, καθώς και των τάσεων αυτών διαχρονικά.

Η χρήση των αριθμοδεικτών αποτελεί μια από τις πλέον διαδεδομένες και δυναμικές μεθόδους χρηματοοικονομικής ανάλυσεως. Έτσι, οι μέχρι τώρα αναπτυχθείσες μέθοδοι ανάλυσεως συμπληρώνονται με τη χρησιμοποίηση των αριθμοδεικτών, οι οποίοι βοηθούν στην ερμηνεία των οικονομικών στοιχείων των επιχειρήσεων.

Οι αριθμοδείκτες εκφράζουν μια μαθηματική σχέση όπου ο αριθμητής εκφράζει το μέγεθος το οποίο είναι το αντικείμενο της σύγκρισης, ενώ ο παρονομαστής εκφράζει τη βάση σύγκρισης.

Ο λόγος που οδήγησε στην καθιέρωση της χρησιμοποιήσεως των αριθμοδεικτών προέρχεται από την ανάγκη να γίνεται αμέσως αντιληπτή η πραγματική αξία και η σπουδαιότητα των απολύτων μεγεθών.

Πάντως, για να έχει ένας αριθμοδείκτης κάποια αξία, θα πρέπει να εκφράζει σχέσεις που παρουσιάζουν οικονομικό ενδιαφέρον και μας οδηγούν σε συγκεκριμένα συμπεράσματα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Αφού κάναμε μια σύντομη ιστορική αναδρομή στην εξέλιξη και την χρήση των αριθμοδεικτών, είδαμε τους διάφορους τύπους συγκρίσεων που μπορούν να λάβουν χώρα με τη βοήθεια των αριθμοδεικτών.

Ύστερα είδαμε τη σημασία τους για την ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων καθώς και τις ομάδες ατόμων που αφορούν άμεσα και τους λόγους για τους οποίους αυτές οι ομάδες ενδιαφέρονται για την εξέλιξη των αριθμοδεικτών σ' έναν οργανισμό ή κλάδο. Τέλος αναλύσαμε κάποιους βασικούς αριθμοδείκτες ρευστότητας αποδοτικότητας και αποτίμησης εταιρειών.

Συμπερασματικά θα πρέπει να αναφέρουμε ότι ενώ η σημασία των αριθμοδεικτών είναι μεγάλη και επηρεάζει τις επενδυτικές αποφάσεις της διοίκησης μιας επιχείρησης για τις πολιτικές που πρέπει να εφαρμόσει, όμως υπάρχουν παράγοντες που δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό ενός δείκτη βασίζοντας σε δεδομένα του παρελθόντος και όχι στις προβλέψεις για το μέλλον, δίνοντας έτσι πολλές φορές λανθασμένη εικόνα για την παρούσα κατάσταση ενός οργανισμού και μη λαμβάνοντας υπόψη καθόλου τη δυναμική ανάπτυξης και εξέλιξης του στο άμεσο μέλλον.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Νικήτας Α. Νιάρχου, Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων, έβδομη έκδοση, Αθήνα 2004.
2. Δημητρίου Χ. Γκίκα, Η Ανάλυση και Οι Χρήσεις των Λογιστικών Καταστάσεων, εκδόσεις Ευγ. Μπένου, Αθήνα 1997.
3. Γεώργιος Α Καραθανάσης & Γεώργιος Δ. Λυμπερόπουλος, Βασικές Αρχές Χρηματοοικονομικής Διοικήσεως και Χρηματιστηριακές Αγορές, εκδόσεις Μπένου, Αθήνα 1997.
4. Δημήτριος Παπαδόπουλος, Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Επιχείρησης.